దారితోడు

'వెంకటాద్రి' రావడానికింకా రెండు గంటల టైముంది. అంత ముందుగా స్టేషనకు వచ్చి, బండికోసం పడిగాపులు బడడం కొండల్రావు గారి స్వభావానికి విరుద్ధం.

అరగంట ముందుగా బంట్రోతును స్టేషనుకు పంపడం, అతడు సీటును ఆక్రమించి తలగడతోను, శాలువతోను, సుఖాసనం ఏర్పాటు చేసి పెట్టాక తానేమో కొద్దినిమిషాలు ముందుగా స్టేషనులో వ్రాలి కదలబోతుండగా బండెక్కడం - అదీ కొండల్రావుగారి పద్ధతి.

కొండల్రావు గారి జీవితంలో ఓడల కాలం పోయి, యిలా బండ్లకాలం రావడానికి కారణమేమిటంటారేమో! మరేమీ విడ్డూరమైనది కాదులెండి. మామూలు కారణమే! అప్పుడేమో ఆయన రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటులో గెజిటెడ్ ఆఫీసరు. ఇప్పుడు పదవీ విరమణ చేసిన మాజీ ప్రభుత్వోద్యోగి.

అయినా లేటుగా వస్తేనే గదా యిబ్బంది! ముందుగా రావడం వల్ల పెద్ద ప్రమాదమేమీ లేదు. ఎటొచ్చీ కాలాన్ని వేగించడమెలాగన్నదే ప్రశ్న. ఫరవాలేదు. యాభై అయిదేళ్ళే గడిచి పోయాయి. రెండు గంటలు గడవ్వా? .... కొండల్రావు గారు వెయిటింగ్ హాల్లో ప్రవేశించి ఓ మూలగా సిమెంటు బెంచీ పైన కూర్చున్నారు. ఒకసారి పరిసరాల్ని కలయ పరికించారేమో. హాసలేశం ఒకటి ఆయన పెదవుల పైకి ప్రాకి రాబోయింది. తిరుపతి దేవాలయాల పట్నం గదా! రైల్వే స్టేషను కట్టడంలో సైతం ఎంతో కొంత దేవాలయ వాస్తువు తొంగి చూస్తోంది. విశాలమైన వెయిటింగు హాల్లో కొందరు యాత్రికులు బిచాణాలు సర్దుకొని చల్లగా పవ్వళించేశారు. లగేజీ దొంతర్ల చుట్టే కొందరు తిష్ట వేసుకుని కూచున్నారు. కొన్ని జంటలు కేళీవిలాసంగా బెంచీలను ఆక్రమించుకున్నాయి. పిల్లలు కొందరు కేరింతలు కొడుతూ స్తంభాల చుట్టూ తిరుగుతున్నారు. ప్రవేశ ద్వారం దగ్గరి నుంచీ బుకింగు కౌంటరుల దాకా విస్తరించి వున్న హాల్లో నైతే పరిస్థితి మరింత గజిబిజిగా వుంది. అడుగు తీసి అడుగు వేయడానికైనా వీల్లేకుండా ఆ ఆవరణ జనంతో కిట కిట లాడిపోతూ వుంది. విళ్ళుప్పురం నుంచీ వచ్చే చిన్న రైలు ప్లాటుఫారంలో ఆగిందేమో 'ఏంటే కాముా! అడియేగోదా! అడే పయ్యా! ఇన్నాంగో, ఉళంగళెదా! కూప్పిట్టా కేక్క విల్లయా?' లాంటి పలకరింపులతో దక్షిణాది జనం వుప్పెనలా, వరదలా గేట్ల గుండా దూసుకొచ్చేస్తున్నారు. కటువైన సత్యం ఒకటి బోధ పడినట్టుగా కొండల్రావు గారి ముఖం వెల వెల పోయింది. వివిధ వయోరూపాల, వివిధ వేషాల, వివిధ భాషల, వివిధ హావభావాల ఆ మహాజన సమూహం మధ్య తన ఒంటరితన మేమిటో ఆయనకు స్ఫురించింది. ఇంతమందిలోనూ తనను పలకరించేవాడు లేడు. తెలిసిన ముఖం అసలే లేదు!

ఆ మాటకొస్తే ఈ రైల్వేస్టేషన్లో మట్టుకే గాదు. తాను పుట్టి పెరిగి జీవించిన ప్రపంచంలో

సైతం తనస్థితి యింతకంటే మెరుగ్గా లేదేమో! ఉద్యోగ రీత్యా తానెన్నో ఊళ్ళు తిరగాడు. ఎందరో మనుషుల్ని కలుసుకున్నాడు. కానీ పరిచయాలని పెంపొందించుకోలేదు. అనుబంధాలను పెరగనివ్వలేదు. ఆత్మీయతల్ని నెలకొల్పుకోలేదు. నూటనాలుగు డిగ్రీల ఉద్యోగ జ్వరంలో నిత్యమూ, నిరంతరమూ సర్క్యులర్లు, మెమోలు, ఛార్జిషీట్లు, ఫైళ్ళు మొదలైన వాటిని గురించే పలవరిస్తూ వుండిపోయాడు. చివరకు తన జీవితాన్ని, మనసునూ కుటుంబ సభ్యులతో పంచుకునే ఓపరికం గూడా తనకు లేకపోయింది. తీరా శిక్ష విధించబడిన తర్వాత గానీ తన నేరమేమిటో, అది ఎంతటిదో తనకు తెలిసిరాలేదు. కొడుకులు నలుగురూ నాలుగు దిక్కుల్లో ఉండిపోయారు. టెలిగ్రామందుకున్న తర్వాత, ఎక్స్‌ప్రెస్ బండ్లలో బయలుదేరినా ఇరవై నాలుగు గంటల్లోగానీ తన దగ్గరకు రాలేనంత దూరంలో వాళ్ళు నివసిస్తున్నారు. రెండేళ్ళ క్రిందట హఠాత్తుగా కనుమరుగై పోయిన అర్ధాంగి అంతకంటే కఠిన శిక్షకే తనను గురిచేసింది. ఏవిధంగా చూచినా తాను బరా బయలు మైదానంలో ఒంటరి చెట్టుగా మిగిలిపోయాడు. లేదంటే ఈ ఒంటరి చెట్టులో ఒకే ఒక చిటారు కొమ్మ మాత్రం పచ్చగా రెపరెప లాడుతూ వుంది. అదైనా ఎంతోకాలం తనను అంటిపెట్టుకుని వుండదు. తీసికెళ్ళి దాన్ని యింకొక చెట్టుకు అంటుగట్టడం సాంప్రదాయం. అంత పనీ జరిగితే తాను అసలు సిసలు మ్రోడులా మిగిలి పోవడం ఖాయం. అయినా ఆ పనిమాత్రం చేయక తప్పదు.

ఆ అంటుగట్టే పనికి గూడా ముహూర్తం నిర్ణయమై పోయింది. అయితే అది ఒక చేతిమీదుగా జరిగే పనికాదు. "ఒరే అబ్బాయిలూ! నేను చేయవలసింది చేశాను. ఇప్పుడిక మీరు మీ కుటుంబాలతో తరలి రావాలి. ముందుండి మన కుటుంబంలోని ఈ ఆఖరి శుభకార్యాన్ని మీ అజమాయిషీ క్రింద జరిపించాలి" అని ఆయన కుమారుల కందరికీ వర్తమానం తెలియ జేశాడు. ప్రత్యుత్తరంగా పెద్ద అబ్బాయి దగ్గర నుంచీ అయిదు వేల రూపాయల కొక చెక్కు వచ్చింది. రెండోవాడు రెండు రోజుల ముందుగా వచ్చి పెళ్ళికి హాజరు కాగలనంటూ భరోసాయిచ్చి, తానొక నెక్‌లెస్‌ను చెల్లెలికి కానుకగా యివ్వగలనని తెల్పుకున్నాడు. మూడోవాడికి ఆఫీసు ఇన్‌స్పెక్షన్ సందర్భంలో ఊపిరి త్రిప్పుకోడం గూడా సాధ్యంకావడం లేదట! 'ఏం చెయ్యంటారు నాన్నా? నేను రావడం సాధ్యం కాదేమో!' అని సందేహం వెలిబుచ్చాడు. నాలుగోవాడి విషయం మరింత తలక్రిందులుగా వుంది. ఏదో ట్రెయినింగ్ నిమిత్తం వాడు డార్జిలింగ్ వెళ్ళి నెల రోజులు మాత్రమే అయిందట! 'నేను యింత దూరం ఒంటరిగా ఎలా రానండీ మామగారూ!' అంటూ చిన్నకోడలు ఉత్తరం రాసింది.

మునుపటి కొక పెద్ద మనిషి ఊళ్ళో ఏ శుభకార్యం జరిగినా తనకు బదులుగా ఓ దుడ్డుకర్ర పంపేవాడట! చివరకు తన యింట పెళ్ళి పెట్టుకొనేటప్పటికి బండెడు దుడ్డుకర్రలు అతిథి సత్తములకు బదులుగా ఆయన యింటికి చేరుకున్నాయట! ఆ కథ గుర్తుకొచ్చి కొండల్రావు గారు బిక్కమొగం పెట్టేశారు. 'నా సమస్య డబ్బును గురించి కాదర్రా బాబులూ! మనుషుల్ని గురించి! మంచికైనా, చెడుకైనా మనుషులు ముఖ్యం' అంటూ బ్రహ్మాండం బద్దలయ్యేటట్టు గొంతెత్తి చెప్పాలనిపించింది. ఎవరో ఫక్కున నవ్వినట్టై, ఆయన ఉలిక్కిపడ్డారు. 'ఆ మాట చెప్పవలసింది ఆ అబ్బాయిలకు కాదయ్యా కొండల్రావ్! నీకు నువ్వే చెప్పుకోవాలి' అని ఎవరో చెవిలో చెప్పినట్టయింది.

పెళ్ళికింకా పదిహేను రోజులైనా గడువులేదు. తిరుపతికి చేరువగా 'నగరి' అన్న చిన్న బస్తీలో కొండల్రావుగారికొక మరదలుంది. కొంచెం ఆడదిక్కుగా వుంటుందన్న ఉద్దేశంతో ఆమెను వెంటబెట్టుకుని వెళ్ళాలని ఆయన తిరుపతి ప్రయాణం పెట్టుకున్నారు. పాపం, ఆమెదేమీ తప్పులేదు. కోడలు కను పొద్దులుగా వుండడం వల్ల ఆమె యిల్లు దాటి రాలేని పరిస్థితి 'నాకు మాత్రం అమ్మాయిని పెళ్ళి

కూతురుగా చెయ్యాలని లేదా బావా! కోడలు తీర్థమాడగానే బయల్దేరి వస్తాను' అంటూ హామీ యిచ్చింది. కానీ ప్రసవం జరగడానికి బాహ్యమైన ప్రాపంచిక కారణాలతో నిమిత్తం వుండదు గదా అందుకు నవమాసాలు నిండాలి. అవి నిండేదెప్పుడో? కొండ్రావుగారు ఒకసారి వేడిగా నిట్టూర్చి 'సరేనమ్మా! అట్లాగే బయల్దేరిరా' అని తిరుగు దారి పట్టేశారు.

గంట రెండు కావచ్చింది. 'తిరుపతి నుంచీ ధర్మవరం, గుంతకల్లు, ద్రోణాచలం మీదుగా సికిందరాబాదు వెళ్ళు వెంకటాద్రి ఎక్స్‌ప్రెస్ రెండో నంబరు ప్లాట్‌ఫారంపైకి వచ్చి నిలిచింది' అంటూ మైక్‌లో ప్రకటన వినిపించింది. కొండ్రావుగారు నెమ్మదిగా లేచి వెళ్ళి, జనరల్ కంపార్ట్‌మెంటులో కిటికీ ప్రక్కనే ఒక సీటు చూచుకోగలిగారు. గమ్యస్థానం చేరుకునేటప్పటికి ఎంతలేదన్నా ఎనిమిది కావచ్చు. చేతిలో ఒక పత్రిక వుండడం మంచిదనుకుంటూ ప్లాట్‌ఫారం పైకి చూచారు. అలా చూచిన క్షణంలో ఒక ఆశ్చర్యవీచిక ఆయన ముఖంలో గిర్రు గిర్రున సుళ్ళు తిరిగింది. 'ఓరి! ముండాకొడకా! ఎక్కడ మునిగి, ఎక్కడ తేలావురా నాగులయ్యా! నువ్విక్కడున్నావా!' అనుకున్నాడు.

కొండ దిగి వచ్చాడేమో, నున్నటి బోడిగుండుకు తువ్వాలు చుట్టుకున్నాడు నాగులయ్య. కీపాసు పెట్టి మోకాళ్ళ దాకా చుట్టుకున్న పంచ కట్టుపైన అరచేతుల పొట్టి చొక్కా తొడుక్కున్నాడు. మెడలో తాయెత్తు, మంజేతికి రాగి కడియం. రిటైర్మెంటు వాడిపైన తన ప్రభావమేమీ చూపినట్టు లేదు. నాటికీ నేటికీ పిడిగుండల్లే వున్నాడు. కడప జిల్లాలో ఎక్కడో ఒక కుగ్రామం వీడిది! బహుశా స్వస్థలానికి తిరిగి వెళ్తున్నాడేమో!

'నాగులయ్యా!' అని పిలవాలనిపించింది. కానీ ముడిపడ్డ పెదవులు విడివడ లేదు. పిలుపు గొంతుకలోనే కొట్టు మిట్టాడింది. కొన్ని పాత అనుభవాలు వాడికీ తనకూ మధ్య చేదు జ్ఞాపకాలుగా వుండిపోయాయి మరి! వాటిని ఛేదించుకొని తాను అవతలకి వెళ్ళడం గానీ, వాడు ఈవలికి రావడం గానీ సాధ్యం గాక పోవచ్చు...

హోదాలో తేడా వున్నప్పటికీ, ఉద్యోగానికి సంబంధించి కొండ్రావు గారిని సమాంతర రేఖలా వెంబడిస్తూ వచ్చినవాడు నాగులయ్య. పులివెందుల ప్రాంతాన్ని పోతుగడ్డ అంటారు. అక్కడి నుంచీ వచ్చాడేమో, తలపైన పిడుగు పడుతుందన్నా చెక్కు చెదరని స్వభావం వాడిది! వాడు వాచ్‌మేన్‌గా వుండగా ఒకసారి జమ్మల మడుగు తాలూకాఫీసు నుంచీ మూడు కుర్చీలు గల్లంతై పోయాయి. రెండు వందల రూపాయలు జరిమానా వేస్తే, మారు మాట లేకుండా చెల్లించేశాడు. ప్యూనుగా ప్రమోషను అందుకున్న తర్వాత వాడినొకసారి యింటికి కావలిగా పెట్టి తాను క్యాంపు వెళ్ళి వచ్చేటప్పటికి, పూటుగా తాగి చింత మొద్దులా వసారాలో పడి వున్నాడు. జీపు డ్రయివరు లేపబోతే 'పోయ్యా పో! ఎప్పుడంటే అప్పుడొస్తావా? బుద్ధుండక్కర్లా?' అని కసురుకున్నాడు. ఒక బకెట్టు నీళ్ల తెప్పించి ముఖాన పోయిస్తే, అప్పుడు లేచి నిల్చుని 'తప్పయి పోయింది స్వామీ! మన్నించాలి!' అంటూ పళ్లికిలించాడు. ఇంకోసారి తాను రాజంపేటలో సబ్ కలెక్టరుగా వుండగా వీడు మూడు రోజుల సెలవులో స్వగ్రామానికి వెళ్ళి తీరిగ్గా వారం రోజుల తర్వాత తిరిగి వచ్చాడు. ఒక ఇంక్రిమెంటు కట్ చేసినట్టు కాగితం చేతికిప్పిస్తే, వాడికి చీమ కుట్టినట్టయినా లేదు. ఇవన్నీ గాకుండా ముఖం వాచేటట్టుగా తాను వాణ్ణి చెడా మడా తిట్టిన సందర్భాలెన్నో!

కాల్చుతున్న బీడీని పూర్తిగా వూది పారేసి, ఏదో జ్ఞాపకం వచ్చినట్టు నాగులయ్య తటాలున లేచి నిల్చున్నాడు. చటుక్కున బండివైపు తిరిగే సరికి కంపార్టుమెంటు కిటికీ దగ్గర తెలిసిన ముఖం ఒకటి కనిపించినట్టయింది. కొద్ది క్షణాలు వాడు తన కళ్లను తానే నమ్మినట్టు లేదు. తాను

లోనైంది భ్రమ కాదని రూఢి చేసుకున్నాక రెండంగల్లో బండి దగ్గర కొచ్చి పడ్డాడు. "దండాలండీ అయగారూ! ఏలినోరు ఎంకటా చలపతిలా కనిపించినారు. బాగుండారా? ఆ మద్దెన అమ్మగారు పోయినారని వింటిన్లెండి. మనసు మనసులో లేకుండా పోయింది. బంగారు తల్లి! చల్లటి చేతుల్తో నాకెన్ని సార్లు అన్నం పెట్టిందో!"

తన కళ్ళల్లో నిలిచినందుకై వుండదు గానీ, అయ్యగారి ముఖంలో దైన్యమెక్కడ కనిపించి పోతుందోనని నాగులయ్య తల క్రిందికి దించుకున్నాడు. "ఎప్పటికప్పుడు సంగతులన్నీ తెలుసుకుంటూనే వున్నాన్లెండి అయిగారూ! రిటయరైనాక తమరు కదిరి వచ్చి చేరిపోయినారంట గదండీ!"

అబ్బాయిల వివరాలన్నీ అడిగి తెలుసుకున్నాక నాగులయ్య అమ్మాయిని గురించి ప్రస్తావించాడు. "అయగారూ! రుక్కమ్మ గారు బాగుండారా? పెండ్లి జరిపించేసినారా అండీ?"

"లేదురా! సంబంధం కుదిరింది, రెండు వారాల్లోనే వుంది ముహూర్తం. దగ్గర్లో స్వంతమనుషులెవరూ లేకపోయిరి. అందుకనే యిలా తిరుగుతున్నా...."

"అయగారూ! మీరేం చింతబెట్టుకో బాకండి! చిన్నమ్మగారి పెండ్లి లచ్చనంగా జరిగి పోతుంది."

బండి బయల్దేర బోతున్నందుకు సూచనగా గంట మ్రోగింది.

"ఒరే నాగులయ్యా"

"అయగారూ!"

"ఏం లేదులేరా! నీకు పెండ్లి పత్రిక ..."

బండి కదిలింది. నాగులయ్య రెండు చేతులూ కిటికీ దగ్గరకు సాచాడు. ఇంక్రిమెంటు కత్తిరించిన చేతులతోనే నాగులయ్య చేతిలో పెండ్లిపత్రికను పెట్టారు కొండల్రావు గారు.

నాలుగు రోజుల తర్వాత ఒకనాటి ఉదయం కదిరిలో లక్ష్మీనరసింహస్వామి వారి ఆలయం వెనుకవైపున వున్న ఒక పాతకాలపు మిద్దీలో గంట యింకా ఆరుగాక ముందే తెల్లవారిపోయింది. ఉలిక్కిపడ్డట్టుగా కొండల్రావు గారు మేలుకొన్నారు. హాల్లోనుంచి మాటలు వినిపిస్తున్నాయి.

"ఏం మాటలే చిన్నమ్మా! నీకు పెండ్లని తెలియకపోతే చెప్పలేను గానీ, తెలిసినాక నేను రాకుండా వుంటానా! ఇప్పుడైతే పెద్దదానివై పోయినావు గానీ, యింతప్పటి నుంచీ నిన్నెత్తుకొని పెంచిన చేతులు గదంటమ్మా యివి!"

"అవునుగానీ, నీకు మాత్రం వీలుండొద్దా నాగులయ్యా!"

"నాకు వీలా! నన్నువుడాపుతాడమ్మా నీ పిచ్చి గానీ! కొడుకులూ, కూతుళ్ళూ వున్నారనుకో! ఉంటే మాత్రం? నాకొకరి పెట్టుపోతలు అక్కర్లేదే! నన్ను నమ్ముకొని ఓ ముసల్దుందనుకో, నాకొచ్చే పించను డబ్బులు చాలు మాకు ..... అద్సరేగానీ, ఇదేందమ్మా పెండ్లిల్లు ఈమాదిరిగా వుంది? చెంజిపాళేగాడి నగిరిలా వుంటే సరిపోయిందా? దీనికి సున్నం కొట్టొద్దా? రంగులెయ్యొద్దా? తలుపుకు, ద్వారబంధాలకు బొట్లు పెట్టొద్దా? సర్లే. ఆ పన్లన్నీ రేపట్నుంచీ చూసుకుందాం. ఇప్పుడు నువ్వు ఏ మూల్లోనైనా పారా పలుగూ వుంటే పైకితియ్. ఇంటి చుట్టూ పల్లేర్లూ, పిచ్చి మొక్కలూ బలిసిపోయి వున్నాయి. ఎండెక్కేటప్పటికీ నీటుగా చెక్కేస్తాను."

"ఒరే ఒరే నాగులయ్యా! ఎప్పుడొచ్చావురా నువ్వు! లేడికి లేచిందే పరుగను కుంటే ఎలాగురా? ముఖం కడుక్కుని ముందుగా నాష్టా సంగతి చూడు...." గది గుమ్మంలోకి వచ్చిన కొండల్రావు గారు నాగులయ్యను పరామర్శించారు.

మొత్తానికి నాగులయ్య రాకతో ఆ యింటికి పెళ్ళికళ వచ్చేసింది. బజార్లో సున్నం ఎక్కడ దొరుకుతుంది? దాన్ని యింటికి చేర్చుకోడానికున్న వాహన సదుపాయాలేమిటి? ఆ సున్నాన్ని విడగబోయటం ఎలాగ? గోడలకు వెల్లవేసే మనుషులెక్కడ దొరుకుతారు? వాళ్ళకాపని చేసినందుకు ఏమాత్రం ముట్టజెప్పవలసి వుంటుంది? ఇలా కొండ్రావు గారికి అంతుబట్టని ఎన్నో సమస్యల్ని నాగులయ్య చిటికెలో తేల్చి పారేశాడు. బండిలో తుమ్మదుంగల్ని తోలుకొచ్చాడు. వాటిని చీల్పించి, ఎండలో వేయించాడు. నాలుగుచోట్ల వాకబు చేసి మేలు రకం బియ్యం తీసుకొచ్చాడు. రాళ్లేర్పించి, బస్తాల్లో పోసి కుట్టించాడు. మిరపకాయలు, ధనియాలు, పసుపులాంటి వాటిని పొడి చేయించుకొచ్చి డబ్బాల్లో నింపాడు. సన్నాయి మేళగాళ్లని, వంట బ్రాహ్మల్ని, పందిరి జోడించేవాళ్లని తోలుకొచ్చి కొండ్రావు గారితో భేటీ చేయించాడు.

పెళ్ళి దగ్గరకొచ్చే సరికి బంధువు లొకరుగా, యిద్దరుగా, చిన్న చిన్న బృందాలుగా రాసాగారు. కానీ వాళ్లకు చక్కబెట్ట వలసిన పెళ్లి పనులేవీ లేక పోయాయి. ఆఖరుకు కొండ్రావు గారు సైతం సోఫాలో చేరగిలబడి "పనులన్నీ అయిపోయినట్టేనట్రా నాగులయ్యా! ఇంకేమీ బాకీ లేదా?" అనవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది.

ఒక రోజు ముందుగా పెళ్లి సంబారాలన్నింటినీ కన్యాకాపరమేశ్వరి సత్రానికి చేరవేయించాడు నాగులయ్య. యక్షుడు నిక్షేపాన్ని కాపెట్టు కున్నట్టుగా అక్కడి స్టోరురూం తాళాలను తన గుప్పిట్లో పెట్టుకున్నాడు. మధ్యాహ్నాని కల్లా స్వీట్లు సిద్ధమై పోయాయి. ఆ పైన వంట పనులు ప్రారంభ మయ్యాయి. సాయంకాలానికి మగ పెళ్ళివాళ్లొచ్చి, వాళ్ల విడిదిలో దిగి పోయారు. దీపాలు వెలిగాయి. బాజాలు మ్రోగాయి. ఎనిమిదింటికే విందువడ్డన మొదలైందిరి. పది పదకొండుదాకా అయిదారు బంతులు లేచాయి. బంధుమిత్రులు ఎక్కడి వారక్కడే పడుకున్నారు. రెండు గంటలప్పుడు కొండ్రావు గారికి మెలకువ వచ్చింది. బాత్‌రూం వైపు వెళ్తూ ఆయన తొంగి చూశాడు. నాగులయ్య ఒంటరిగా గోతాం పట్టపైన కూచుని ప్లాస్టిక్ సంచుల్లోకి ఫల పుష్ప తాంబూలాలు నింపుతున్నాడు.

"ఏమిట్రా నాగులయ్యా! నువ్వింకా పడుకోలేదా?" అన్నాడు కొండ్రావు గారు.

"నిద్రకేముందిలెండి అయగారు! రేపట్నుంచి యిరవైనాలుగ్గంటలూ నిద్రపోయినా మనల్నడిగేదెవురు?"

తెల్లవారు జామున సూత్రధారణ సవ్యంగా జరిగిపోయింది.

ఊపాహారాలు ముగిసన తర్వాత క్రమక్రమంగా సత్రం ఖాళీ అయిపోసాగింది. మిగిలిన బంధువులు గూడా ప్రయాణ సన్నాహాల్లో వున్నారు.

పొద్దు పడమటికి వాలింది. అంపకాలు, అప్పగింతలూ జరుగుతున్నాయి. ఏ సందులో నుంచో పెళ్ళికూతురు నాగులయ్యకు కబురు పెట్టింది. అతడు వెళ్ళి ఎదుట నిల్చునేసరికి గుండెల్లోని దుఃఖమంతా ఎగదట్టిందేమో, ఆమె గొంతుక రుద్ధమై పోయింది. అతడి చేతులు రెండూ గట్టిగా పట్టుకుంటూ "నాగులయ్యా! నాన్నగారికి నువ్వే దిక్కు" అంటూ భోరున ఏడ్చేసింది.

"సీ.౦ చింతేమీ వొద్దులే చిన్నమ్మా! నేనెప్పుడూ పిలిస్తే పలికేటంత దూరంలో వుంటాననుకో! ఇంకా మాటాడితే నా పెళ్ళాన్ని గూడా తీసుకొచ్చి ఈ యింట్లోనే ఒక పక్కగా వుండిపోతాను. నీ కాపురంలో నువ్వు సంతోషంగా వుండాల. అంతే మాక్కావల్సింది..."

మళ్ళీ పదిరోజులు గడచిపోయాయి. పెళ్ళికి వచ్చిన కొడుకులు భార్యాబిడ్డలతో బాటుగా వెళ్ళిపోయారు. కొమ్మలన్నీ పోగొట్టుకున్న బోదెలా కొండ్రావు గారు బోసిగా మిగిలి పోయారు.

ముఖంలో మునుపటి జీవకళ లేదు. బహుశా మరమనిషి అనేది యిలాగే వుంటుందేమో! 'స్విచ్' నొక్కితేగానీ ఈయనలోనూ కదలిక లేదు. 'అయగారూ! నీళ్లు కాగినాయండీ' ఆయన స్నానం చేస్తారు. 'అయగారూ! చలవ బట్టలిక్కడున్నాయండీ. ఆయన దుస్తులు మార్చుకుంటారు. 'అయగారూ! భోజనం వడ్డించేసినానండీ' ఆయన భోజనం చేస్తారు. పొద్దుపోయిన తర్వాత నాగులయ్యే గనుక దీపం వెయ్యకపోతే ఆయన తన గదిలో చీకటిలోనే వుండి పోతారు.

'మళ్ళీ ఈయన మామూలు మనిషి అయ్యేదెప్పుడో?' అనుకున్నాడు నాగులయ్య.

ఒకనాటి దీప దీపాల వేళ కొండ్రావుగారు నాగులయ్యను పిలిచారు. "ఒరే నాగులయ్యా! అందరికీ యినాము లిచ్చేశాను గానీ, నీకేమీ యివ్వలేదు. సరే, యినాము సంగతి తర్వాత చూద్దాంలే! పాపం, పెండ్లి పన్ల మూలంగా బాగా డస్సిపోయి వుంటావు. ఇదిగో డబ్బు, ఒకసారి కొట్టువైపు వెళ్ళిరా!" అన్నారు.

"అయగారూ! దండాలండీ! మీరిస్తే ఒద్దనడానికి నోరాడదు గానీ, ఆ పనికి మాత్రం తీసుకోనండీ! బకెటు నీళ్లు నా ముఖంపైన దిమ్మరించినాక మళ్లీ ఆ పని జోలికెప్పుడూ పోలేదండీ!" అన్నాడు నాగులయ్య.

(యువ దీపావళి సంచిక - 1984)